

EERSTE HALF JAAR GLASGROENTE: OPBRENGSTPRIJZEN VALLEN TEGEN

Anita van der Knijff

De eerste halfjaarcijfers 2009 voor de Nederlandse glasgroenteteelten zijn bepaald niet positief en voor sommige teelten ronduit negatief. Opbrengstprijzen blijven (flink) achter bij vorig jaar. Telers zijn daarom extra scherp op het beheersen van de kosten. Desondanks staan de bedrijfsresultaten van veel glasgroentebedrijven onder druk.

Lagere omzet door lagere opbrengstprijzen

De gemiddelde omzet van glasgroenten lag in de eerste zes maanden van dit jaar op een lager niveau dan vorig jaar. Deze omzetsdaling is het gevolg van lagere opbrengstprijzen. De productie per m² daarentegen is ongeveer gelijk of iets hoger ondanks dat het seizoen door later planten en de relatief donkere februarimaand later op gang kwam. Per saldo was de lichtinstraling de eerste zes maanden iets hoger dan vorig jaar (1%), maar fors hoger dan het langjariggemiddelde (11%).

De opbrengstprijzen voor de eerste aubergines, komkommers en tomaten waren redelijk tot goed. Een beperkte aanvoer en goede kwaliteit vormden hiervoor de basis. Maar al snel na de seizoenstart vertoonden de komkommerprijzen een dalende lijn. Bij tomaat bleven de prijzen langere tijd op een redelijk niveau, maar in juni gingen ook de tomatenprijzen onderuit. Bij paprika stonden de opbrengstprijzen gelijk vanaf de start van het seizoen al onder druk en bleven ook afgelopen maanden laag. Per saldo zijn de middenprijzen voor alle vruchtgroenten de eerste zes maanden van dit jaar lager dan vorig jaar: aubergine circa -5%, tomaat in de orde van -5 tot -10%, komkommer ongeveer -15%, paprika uiteenlopend van -25 tot -45% afhankelijk van de kleur.

Dit jaar is niet voor eerst dat de prijzen voor vruchtgroenten onder druk staan. Ook vorig jaar hadden de meeste telers al te kampen met lagere opbrengstprijzen. Net als toen speelt ook dit jaar een combinatie van factoren een rol: een grote productie / overproductie, matige kwaliteit voor sommige producten, versnippering in de afzet, ongunstige wisselkoersverhoudingen en wereldwijde economische malaise.

Export

In de eerste vijf maanden van 2009 is de uitvoer van verse groente en fruit van Nederlandse herkomst, exclusief uien, gedaald met 13% ten opzichten van dezelfde periode in 2008. De totale export bedroeg tot en met mei 746 miljoen kg. De export van de belangrijkste glasgroenten laat een wat wisselend beeld zien ook qua type en kleur (tabel 1). Meest in het oogspringend is de sterke uitvoertoename bij rode paprika, terwijl de totale paprika-export nagenoeg stabiel is.

In de periode tot en met mei is de totale export van verse groente en fruit naar de belangrijkste afzetlanden gedaald; Duitsland (-7%) en Verenigd Koninkrijk (-15%). De sterkste daler is echter Rusland (-48%). De export naar niet-eurolanden wordt bemoeilijkt door de ongunstige koersverhouding van de euro ten opzichte de pond, de roebel en de dollar. Ook het aangescherpte beleid rond het verstrekken van exportkredieten speelde de handel en afzet van Nederlandse producten parten.

Tabel 1	Export van de belangrijkste glasgroenten (x 1.000 kg) in de periode januari t/m mei			
	2007	2008	2009	Mutatie (%)
Aubergine	11.482	11.668	12.008	2,9
Komkommer	146.841	153.601	147.831	-3,8
Paprika, totaal	81.647	80.666	80.781	0,1
Paprika, geel	13.570	12.996	12.270	-5,6
Paprika, groen	10.207	11.603	9.747	-16,0
Paprika, rood	29.152	26.955	32.987	22,4
Tomaat, totaal	172.817	184.883	183.601	-0,7
Tomaat, los	44.641	48.467	45.103	-6,9
Tomaat, tros	98.313	100.936	109.640	8,6

Bron: Produktschap Tuinbouw

Extra alert op de kostprijs

In tijden van economische crisis en tegenvallende opbrengstenprijzen zijn ondernemers weer extra alert op de kosten. Zo hebben diverse glasgroententelers zonder w/k-installatie mede vanwege het feit dat primeurprijzen de afgelopen jaren uitbleven er bewust voor gekozen om later te planten, om zo te besparen op hun energieverbruik. Echter, de relatief strenge winter leidde ertoe dat over de gehele linie het gemiddeld verbruik iets hoger is dan vorig jaar.

Tuinders die (een deel van) hun gas niet vooraf gecontracteerd hadden, hebben in het tweede kwartaal kunnen profiteren van de daling van de gasprijs. Gemiddeld werd in het tweede kwartaal voor niet-gecontracteerd gas 20 ct/m³ betaald. Dit is ruim 6 ct/m³ minder dan in het tweede kwartaal vorig jaar, en bijna 10 ct/m³ minder dan in het eerste kwartaal. Veel bedrijven hebben, mede met het oog op risicospreiding, daarentegen al in eerder stadium een deel van hun gas ingekocht. De prijs hiervan is afhankelijk van het moment van inkopen; rond de 25 ct/m³ of lager bij inkoop eind vorig jaar of oplopend tot 40 ct/m³ bij inkoop vorig jaar zomer.

Voor bedrijven met een eigen w/k-installatie die elektriciteit produceren voor eigen gebruik en verkoop, is niet alleen het moment van gasinkoop van belang, maar ook het moment van elektriciteitsverkoop. Zo beuren bedrijven die vorig jaar zomer elektriciteit hebben verkocht een goede prijs. Maar daarentegen kunnen de prijzen op de spotmarkten het eerst half jaar bestempeld worden als relatief laag. Hierdoor is het eerste half jaar minder elektriciteit 'teruggeleverd'. Uiteindelijk is de marge tussen de opbrengsten van elektriciteitsverkoop en de kosten voor inkoop van gas bepalend voor het rendement van de w/k-installatie. Voor telers die geen eigen w/k-installatie hebben, waren de standaardtarieven voor elektriciteitsinkoop het eerst half jaar ongeveer gelijk aan vorig jaar.

Arbeid is eveneens een belangrijke kostenpost waar het eerste half jaar scherp opgelet is. Zo werden (dure) overuren zoveel mogelijk vermeden. Wel zijn de CAO-lonen voor zowel werknemers in de tuinbouw (1,5% per 1 januari 2009) als voor uitzendkrachten (3,25% per 30 juni 2008) in vergelijking met de eerste zes maanden van 2008 toegenomen. Anderzijds geldt dat de CAO voor de glastuinbouw, die 30 juni 2009 afliep, ongewijzigd verlengd is tot en met 30 juni 2010.

Qua overige kosten kan opgemerkt worden dat de prijzen voor meststoffen, na een forse prijsstijging in de loop van 2008, weer gedaald zijn.